

Motion

1981/82: 835

Bonnie Bernström m. fl.

Fler kvinnor i statliga utredningar

Antalet kvinnor i riksdagen har ökat under 1970-talet och utgör numera något mer än en fjärdedel av riksdagens ledamöter. Denna ökade representation har inte lika proportionellt slagit igenom i det svenska utredningsväsendet.

Fortfarande finns departement vars utredningar sammanlagt har en representation av kvinnor som ligger under 10 %: försvars-, kommunikations-, ekonomi-, budget- och jordbruksdepartementen – detta enligt kommittéberättelsen 1982. Då är samtliga funktioner medräknade.

Regeringen utser ledamöter i utredningar på förslag av organisationer och partier, och oftast föreslås män. Däremot kan departementen själva i större utsträckning påverka vilka som skall vara sekreterare, biträdande sekreterare men också sakkunniga och ordförande.

Vi tror inte någon vill bestrida att kvinnors erfarenheter och kunskaper behöver tas till vara, vare sig det gäller försvarsområdet, som ju i lika hög grad berör män som kvinnor, eller på den ekonomiska politikens område, som ju oftast slår hårdare för kvinnor än för män – eller på några andra områden. Det kan därför närmast uppfattas som diskriminering att det statliga kommittéväsendet har en så sned sammansättning.

I motion 1979/80:440 behandlades problemet med den låga kvinnorepresentationen i de statliga utredningarna. Vid det tillfället fanns 238 utredningsordföranden varav 13 kvinnor. Antalet kvinnliga utredningsordföranden utgjorde då mindre än 10 %. Så är förhållandet fortfarande, trots att antalet utredningsordföranden ökat kraftigt. Kvinnorna utgör 35 av 368 utredningsordföranden. Av ökningen med 130 har endast 22 nytillkomna ordförandeposter gått till kvinnorna.

Riksdagen uttalade vid behandlingen av ovan nämnda motion att andelen kvinnor är för låg och att det är angeläget att utvecklingen drivs på. Riksdagen fann inte då någon anledning att vidta någon åtgärd.

Jämställdhetslagen omfattar inte förtroendeuppdrag som just ordförandeposter och ledamotsposter i utredningar, kommittéer o. d. Det finns däremot inget som hindrar en departementschef att agera som om jämställdhetslagen gällde. Bl. a. borde varje departementschef upprätta jämställdhetsplaner för kvinnors och mäns lika möjligheter att delta i kommittéarbetet.

Ofta saknas kunskapen och kännedomen om kompetenta kvinnor bland de ansvariga som har till uppgift att förbereda personfrågor. För att råda bot på de problemen borde dessa uppdrag utlysas offentligt så att intresserade kvinnor kan anmäla sitt intresse.

Ytterligare ett sätt att arbeta för fler kvinnor är den norska modellen där de organisationer och andra som har att nominera personer till statliga utredningsuppdrag får lämna namn på lika många kvinnor som män.

Kvinnorepresentationen i de statliga utredningarna är långt ifrån tillfredsställande. Mot den bakgrunden är det positivt att nu kommittéberättelsen innehåller en redogörelse över representationen. Statistik är viktigt för arbetets framskridande. Med tillfredsställelse hälsas också förslaget i proposition 1981/82:100 s. 10 om att just från jämställdhetssynpunkt försöka tillämpa den norska modellen tillsammans med årliga utvärderingar. Enligt min mening kan dock mer prövas, t. ex. de förslag som har diskuterats i motionen.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar anhålla hos regeringen om jämställdhetsplaner för kvinnors och mäns representation i det statliga utredningsväsendet,
2. att riksdagen beslutar anhålla hos regeringen om regler enligt motionen för nominering av ledamöter och tillsättande av sakkunniga, experter och ordföranden m. m. i utredningar och kommittéer så att en starkare representation av kvinnor säkras och bättre jämställdhet därmed uppnås.

Stockholm den 21 januari 1982

BONNIE BERNSTRÖM (fp)

GERTRUD HEDBERG (fp)

YLVA ANNERSTEDT (fp)

MARGARETA ANDRÉN (fp)